

چکیده

عاشورا یک جریان فکری و اندیشه‌ای والاست که فراتر از یک واقعه‌ی تاریخی بوده و آموزه‌های فردی و اجتماعی را به جهانیان گوشزد می‌کند. مفاهیمی که در پس این رویداد وجود دارد، عامل گره‌خوردگی انسان‌ها و بالاخص مسلمانان با اهداف و باورهای عاشورایی است. شاعران و نویسندگان که آینه‌هایی برای بازتاب درونیات جامعه هستند، با پرداختن به مضامین عاشورایی، عمق علاقه و جایگاه اصلی امام حسین (ع) و دیگر ائمه (ع) را در قلب و روح جامعه نشان می‌دهند. در این میان، شاعران گیلانی نیز با پرداختن به مضامین و موضوعات مرتبط با عاشورا، به تجلی این باورها دست زده‌اند. این پژوهش به هدف بررسی ادبیات عاشورا در اشعار گیلکی به استخراج مفاهیم و مضامینی که شاعران گیلانی در زمینه‌ی عاشورا به آن‌ها اشاره کرده‌اند، پرداخته و با روش توصیفی - تحلیلی انجام شده است. ابتدا اشعار مربوط به ادبیات عاشورا از میان مجموعه شعرهای گیلکی استخراج شده و در چند بخش اصلی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت که شامل بیان رویدادها و اتفاقات واقعه عاشورا، یاد کردن از افراد واقعه، مفاهیم شعری، اهداف مبارزه و قیام عاشورا و همچنین جلوه‌های عاشورا در اشعار دفاع مقدس است. در این میان بیشترین مضمونی که شاعران از آن در اشعار خود استفاده کرده‌اند، پرداختن به مفاهیم شعری چون آب و عطش، خون و شهادت، رنگ سرخ، عشق مردم به امام و ... بود. همچنین در میان اشعار بررسی شده از شاعران گیلانی، به این نتیجه می‌توان رسید که هدف آنان از اشاره به آموزه‌ها و مفاهیم شعری مربوط به عاشورا، تبلیغ فرهنگ عاشورا، بی‌اهمیت کردن ترس از مرگ و تن به ذلت ندادن و بازتاب رویدادها و اتفاقات این واقعه در ادبیات منظوم گیلانی است.

واژه‌های کلیدی: ادبیات پایداری، مرثیه‌سرایی، ادبیات عاشورا، شعر گیلکی.